

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
Ταχ. Δ/ση: ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ 37-39 ΜΑΡΟΥΣΙ, 151 23
Πληροφορίες: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Τηλ.: 2131331153, 2131331191
Email: knasopoulos@civilprotection.gr

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΜΑΡΟΥΣΙ, 10-12-2024
Α.Π.: 91380

Προς:
Όπως ο Πίνακας Διανομής

ΘΕΜΑ: Τροποποίηση της Πράξης «Δωρεάν κρατική αρωγή για την αποκατάσταση κτιρίων που υπέστησαν βλάβες από τις πυρκαγιές τους 07 και 08/2018 σε περιοχές των Π. Αττικής και Π. Πελ/σου, χορήγηση αποζημίωσης περιβ. χώρου, επιδότηση ενοικ./συγκατ., καθώς και δαπ. μετακ. μηχανικών» με Κωδικό ΟΠΣ 5203869 στο «ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ Β) ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΑΡΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ 2021-2025»

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Το ν. 4635/2019 (Α' 167) «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
2. Το ν. 4662/2020 (Α' 27) «Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
3. Το π.δ. 70/2021 (Α' 161) «Σύσταση Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας»
4. Το π.δ. 77/2023 (Α' 130) Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων – Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών – Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων.
5. Το π.δ. 79/2023 (Α' 131) «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
6. Την υπ' αριθ. 62564 από 06-06-2021 (Β' 2442) Απόφαση Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου - Κανόνες Επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΠΑ 2021-2025».
7. Την υπ' αριθ. 25656 από 24-03-2022 (Β' 1443) Απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Έγκριση Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΤΠΑ) του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) της προγραμματικής περιόδου 2021 - 2025» στην οποία ορίζεται η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (ΓΔΟΥ) του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας ως Υπηρεσία Διαχείρισης.
8. Την υπ' αριθ. 2335 από 08-02-2024 (Β' 937) Απόφαση Υπουργών Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εσωτερικών και Κλιματικής Κρίσης & Πολιτικής Προστασίας,

«Τροποποίηση της υπ' αριθ. 43903/27.04.2022 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Εσωτερικών "Εγκριση Ειδικού Προγράμματος Φυσικών Καταστροφών: στόχοι και σύστημα διαχείρισης" (Β' 2112)» και τις δράσεις αυτού όπως έχουν εξειδικευτεί.

9. Την υπ' αριθ. 7310 από 16-04-2024 Απόφαση Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Κατανομή πόρων του Υπο-Προγράμματος Κρατικής Αρωγής και Αποκατάστασης Φυσικών Καταστροφών του Ειδικού Προγράμματος Φυσικών Καταστροφών 2021-2025 στο Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας.». (ΑΔΑ: 99ΚΨΗ-ΨΝΞ)

10. Το από 26-08-2024 υποβληθέν Τεχνικό Δελτίο Πράξης για το MIS 50203869 (ID: 447404)

Αποφασίζει

την Τροποποίηση της Πράξης «Δωρεάν κρατική αρωγή για την αποκατάσταση κτιρίων που υπέστησαν βλάβες από τις πυρκαγιές τους 07 και 08/2018 σε περιοχές των Π. Αττικής και Π. Πελ/σου, χορήγηση αποζημίωσης περιβ. χώρου, επιδότηση ενοικ./συγκατ., καθώς και δαπ. μετακ. μηχανικών» με Κωδικό ΟΠΣ 5203869 στο «ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ Β) ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΑΡΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ 2021-2025» και στον Άξονα Προτεραιότητας «Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων»

Η Πράξη χρηματοδοτείται από το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ).

Α. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΑΞΗΣ

1.Κωδικός Πράξης/MIS (ΟΠΣ):	5203869
2.Δικαιούχος:	ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ
3.Κωδικός Δικαιούχου:	1610451
4.Φυσικό αντικείμενο της πράξης:	
<p>Μετά τις πυρκαγιές τους 07 και 08/2018 σε περιοχές των Π. Αττικής και Π. Πελ/σου οριοθετήθηκαν οι περιοχές με την με αρ. πρωτ. Δ26/8706/Α325/03.08.2018 (ΑΔΑ: ΩΖ9Μ465ΧΘΞ-Ω0Ψ Κοινή Υπουργική Απόφαση όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.</p> <p>Σε περιοχές που οριοθετούνται με αυτές τις αποφάσεις χορηγείται Στεγαστική Συνδρομή (Σ.Σ.) για την ανακατασκευή ή επισκευή των κτηρίων που έχουν υποστεί βλάβες. Η ως άνω (Σ.Σ.) ανακατασκευής, δύναται να χρησιμοποιηθεί και για αυτοστέγαση (αγορά έτοιμου ή υπό ανέγερση κτηρίου) ή για αποπεράτωση ιδιόκτητου κτηρίου.</p> <p>Δικαιούχοι Σ.Σ. είναι οι ιδιοκτήτες/-τριες (φυσικά και νομικά πρόσωπα) οι οποίοι/-ες την ημέρα του συμβάντος έχουν την πλήρη ή τη ψιλή κυριότητα κτηρίων που έχουν υποστεί βλάβες, τα οποία δεν ήταν εγκαταλελειμμένα και χρήζουν επισκευής ή ανακατασκευής. Η εν λόγω κυριότητα δύναται να μεταβιβασθεί.</p> <p>Επίσης εκδόθηκε η με αρ. πρωτ. Δ26/9426/Α36/24.08.2018 (ΑΔΑ: Ω1ΛΩ465ΧΘΞ-Ω9Ξ) Κοινή Υπουργική Απόφαση για την χορήγηση επιδότησης προσωρινής στέγασης με τη μορφή επιδότησης ενοικίου/συγκατοίκησης για την κάλυψη δαπανών προσωρινής στέγασης κατοίκων που επλήγησαν από την φυσική καταστροφή.</p> <p>Δικαιούχοι είναι ιδιοκτήτες, χρήστες κατά δωρεάν παραχώρηση, επικαρπωτές ή ενοικιαστές κατοικιών για τις οποίες, λόγω των πυρκαγιών που εκδηλώθηκαν τους 07 και 08/2018 σε περιοχές των Π. Αττικής και Π. Πελ/σου, έχει εκδοθεί Πρωτόκολλο Αυτοψίας Επικινδύνως Ετοιμόροπου ή έχουν χαρακτηρισθεί ως προσωρινά ακατάλληλες για χρήση με Δελτίο Δευτεροβάθμιου Ελέγχου ή Έκθεση Αυτοψίας.</p> <p>Η επιδότηση προσωρινής στέγασης για μεν τους ιδιοκτήτες, τους χρήστες κατά δωρεάν παραχώρηση ή επικαρπωτές, που διέμεναν στις κατοικίες που υπέστησαν βλάβες, χορηγείται μέχρι την επισκευή ή ανακατασκευή της κατοικίας τους και με ανώτατο χρονικό διάστημα δύο (2) χρόνια, για δε τους ενοικιαστές των κατοικιών που υπέστησαν βλάβες, για έξι (6) μήνες.</p> <p>Τέλος, με την αρ. πρωτ. Δ26/οικ.2442/Α325/27.02.2019 (ΑΔΑ: 6Θ4Ξ465ΧΘΞ-Θ87) χορηγείται</p>	

αποζημίωση αποκατάστασης περιβάλλοντος χώρου πληγέντων κτηρίων, επί ιδιωτικών ακινήτων

5. Παραδοτέα πράξης:

Εκτιμώμενος αριθμός κτηρίων για επισκευή: 4.500

Εκτιμώμενος αριθμός κτηρίων για ανακατασκευή: 900

Εκτιμώμενος αριθμός κτηρίων για αποζημίωση περιβάλλοντος χώρου: 2.500

Εκτιμώμενος αριθμός νοικοκυριών (ιδιοκτήτες) που θα λάβουν επιδότηση ενοικίου συγκατοίκησης: 800

Εκτιμώμενος αριθμός νοικοκυριών (ενοικιαστές) που θα λάβουν επιδότηση ενοικίου συγκατοίκησης: 200

Για την χορήγηση (Σ.Σ.) αρχικώς, ως παραδοτέα, ορίζονται τα κτήρια τα οποία έχουν ελεγχθεί και όχι οι δικαιούχοι (Σ.Σ.), διότι αποτελούν διακριτό αντικείμενο που μπορεί να επαληθευθεί και ελεγχθεί στην φάση ολοκλήρωσης του έργου.

Ο πραγματικός αριθμός των κτηρίων ενδέχεται να διαφέρει καθώς ως δικαιούχοι θα αθροιστούν όσοι προσέλθουν εντός προθεσμιών και όχι όσοι έχουν ελεγχθεί προ οριοθέτησης ενώ το αντίστοιχο ισχύει και για την αποκατάσταση των περιβαλλόντων χώρων.

Για την επιδότηση ενοικίου/συγκατοίκησης αρχικώς, ως παραδοτέα, ορίζονται τα νοικοκυριά τα οποία έχουν πληγεί και όχι οι ωφελούμενοι (απόλυτος αριθμός) χορήγησης της Επιδότηση Ενοικίου/ Συγκατοίκησης διότι αποτελούν διακριτό αντικείμενο που μπορεί να επαληθευθεί και ελεγχθεί στην φάση ολοκλήρωσης του έργου.

Οι δαπάνες μετακίνησης μηχανικών εκτιμώνται με βάση τον συνολικό αριθμό κτηρίων, πολλαπλασιαζόμενο με τις στάδια ελέγχου αποκατάστασης των κτηρίων και συνεπώς είναι και αυτές δυνητικά μεταβλητές ενώ αποτελούν μέσο για την υλοποίηση του έργου.

6. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΣΗ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΔΕΙΚΤΗ	ΜΟΝΑΔΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ
08714	Αριθμός Δράσεων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (πυρκαγιές, πλημμύρες, σεισμοί, κ.λπ.)	Αριθμός	Δεν εφαρμόζεται	1,00
ΕΡΑ012	Δράσεις για τη χορήγηση επιδότησης προσωρινής στέγασης με τη μορφή επιδότησης ενοικίου/συγκατοίκησης στους πληγέντες από φυσικές καταστροφές.	Αριθμός	Δεν εφαρμόζεται	1,00
ΕΡΑ013	Δράσεις για τη χορήγηση στεγαστικής συνδρομής για την αποκατάσταση πληγέντων κτιρίων από φυσικές καταστροφές.	Αριθμός	Δεν εφαρμόζεται	1,00

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

7. Η ημερομηνία έναρξης της Πράξης ορίζεται η **03/08/2018**.

8. Η ημερομηνία λήξης της Πράξης ορίζεται η **26/12/2030**.

Η προθεσμία επιλεξιμότητας δαπανών για το ΕΠΑ 2021-2025 είναι η 31/12/2025.

9. Η ανάληψη της νομικής δέσμευσης όλων των υποέργων της πράξης πραγματοποιείται έως **31/12/2025**.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Απομείωση πράξης για ανακατανομή πιστώσεων σε έτερο έργο του Υπο-Προγράμματος Κρατικής Αρωγής και Αποκατάστασης Φυσικών Καταστροφών σύμφωνα με την υπ' αριθ. 9 των έχοντας υπόψη.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΡΑΞΗΣ	
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (ΠΔΕ)	144.733.598,91
ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ και ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΤΟΣ ΠΔΕ	0,00
ΜΗ ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	0,00
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	144.733.598,91
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΠΡΑΞΗΣ ΕΠΑ	60.292.000,00

Β. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

10. Η δημόσια δαπάνη της πράξης που προτείνεται για εγγραφή στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ανέρχεται σε 144.733.598,91 €

Η δημόσια δαπάνη της πράξης επιμερίζεται ως ακολούθως:

ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝ/ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΑΝ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ					
ΚΩΔ. ΣΑ	ΚΩΔ. ΠΡΑΞΗΣ ΣΑ (ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΝΑΡΙΘΜΟΥ)*	ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΓΓΡΑΦΗΣ	ΕΝΕΡΓΟΣ ΕΝΑΡΙΘΜΟΣ (που συνεχίζει να πληρώνει την πράξη)	ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΣ Π/Υ	ΣΥΝΟΛΟ Π/Υ
NA853	2024NA85300102		ΝΑΙ	58.362.998,59	97.684.223,96
E069	2018ΣΕ06900010		ΟΧΙ	26.078.600,32	41.575.486,12
NA271	2023NA27100249		ΟΧΙ	0,00	5.473.888,83

* Ο κωδικός εναρίθμου τίθεται σε ισχύ μετά την έγκριση της ΣΑ από τον Υπουργό.

11. Το επιλέξιμο ποσό της δημόσιας δαπάνης, το οποίο προτείνεται για εγγραφή στο ΕΠΑ ανέρχεται σε 60.292.000,00 €. Η διαφορά οφείλεται σε ποσό Δημόσιας Δαπάνης που εγγράφεται στο ΠΔΕ αλλά δεν χρηματοδοτείται από το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης.

Γ. ΟΡΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Ο δικαιούχος υποχρεούται να τηρήσει τους όρους της απόφασης ένταξης και να υλοποιήσει την πράξη, σύμφωνα με τους όρους και τον χρονικό προγραμματισμό αυτής, καθώς και να τηρήσει τις υποχρεώσεις που παρατίθενται στο συνημμένο Παράρτημα Ι, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της απόφασης ένταξης. Σε περίπτωση που η υλοποίηση της πράξης αποκλίνει από τους όρους της απόφασης ένταξης, η ΔΑ / ο ΕΦ επανεξετάζει την πράξη και μπορεί να προβεί στην ανάκληση της απόφασης ένταξής της.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ**Α. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ**

1. Γενική Διεύθυνση Αποκατάστασης Επιπτώσεων Φυσικών Καταστροφών
Υπ' όψιν Νόμιμου Εκπροσώπου / Υπεύθυνου Πράξης

Β. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Γραφείο κ. Υπουργού Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας
3. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Αποκατάστασης Φυσικών Καταστροφών
4. Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων, Δ/ση Διαχείρισης Εθνικού ΠΔΕ, epa@minfin.gr
5. Γενική Διεύθυνση Αποκατάστασης Επιπτώσεων Φυσικών Καταστροφών

Γ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Κ. Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών
2. Γραφείο Κας. Διευθύντριας Διεύθυνσης Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Ο δικαιούχος της πράξης «Δωρεάν κρατική αρωγή για την αποκατάσταση κτιρίων που υπέστησαν βλάβες από τις πυρκαγιές τους 07 και 08/2018 σε περιοχές των Π. Αττικής και Π. Πελλ/σου, χορήγηση αποζημίωσης περιβ. χώρου, επιδότηση ενοικ./συγκατ., καθώς και δαπ. μετακ. μηχανικών» αναλαμβάνει την τήρηση των παρακάτω υποχρεώσεων:

1. ΤΗΡΗΣΗ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

Να τηρεί την Εθνική και Ενωσιακή Νομοθεσία κατά την εκτέλεση της πράξης και ιδίως όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις, την αειφόρο ανάπτυξη, τις κρατικές ενισχύσεις, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, τη μη διάκριση και την προσβασιμότητα Ατόμων με Αναπηρίες.

2. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

- (i) Να τηρεί τα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης της πράξης και των επί μέρους υποέργων και ιδίως τα χρονοδιαγράμματα ανάθεσης και εκτέλεσης των υποέργων της πράξης.
Η νομική δέσμευση των υποέργων αναλαμβάνεται εντός της προθεσμίας που ορίζει η Υπηρεσία Διαχείρισης (ΥΔ) στην απόφαση ένταξης. Η ΥΔ μπορεί – τροποποιώντας την απόφαση ένταξης – να παρατείνει την προθεσμία ανάληψης νομικής δέσμευσης των υποέργων. Σε κάθε περίπτωση, η συνολική διάρκεια της προθεσμίας δεν υπερβαίνει τους 18μήνες από την αρχική ένταξη της πράξης σε Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ).
Εύλογη παράταση ανάληψης νομικής δέσμευσης για υποέργο/α πλέον του 18μηνου από την αρχική ένταξη της πράξης στο ΠΑ δύναται να δοθεί κατόπιν αιτιολογημένης έκθεσης της ΥΔ και έγκρισης της Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Δι.Δι.Ε.Π). Η αιτιολογημένη έκθεση της ΥΔ υποβάλλεται στη ΔιΔιΕΠ το αργότερο δύο (2) μήνες πριν την παρέλευση του 18μηνου.
Σε περίπτωση που δεν έχει γίνει ανάληψη νομικής δέσμευσης για κανένα υποέργο της πράξης εντός του 18μήνου ή της τυχόν παράτασης πλέον του 18μήνου, ανακαλείται η Απόφαση Ένταξης της πράξης.
Σε περίπτωση που δεν έχει γίνει ανάληψη νομικής δέσμευσης για κάποιο/α από τα υποέργα της πράξης εντός του 18μήνου ή της τυχόν παράτασης πλέον του 18μήνου, τροποποιείται υποχρεωτικά η Απόφαση Ένταξης της πράξης περιλαμβάνοντας μόνο τα υποέργα για τα οποία έγινε εμπρόθεσμα η ανάληψη νομικής δέσμευσης.
- (ii) Να διασφαλίζει τη λειτουργικότητα της πράξης, λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα μέτρα για το σκοπό αυτό, με βάση το κανονιστικό πλαίσιο του φορέα λειτουργίας και συντήρησης της πράξης και των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων του, στην περίπτωση που ο φορέας λειτουργίας και συντήρησης της πράξης δεν ταυτίζεται με τον φορέα υλοποίησης αυτής.
- (iii) Να πραγματοποιεί όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την ενημέρωση του Πληροφοριακού Συστήματος του ΕΠΑ (ΠΣ ΕΠΑ) σχετικά με την πορεία της πράξης, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τις προπαρασκευαστικές ενέργειες για την υλοποίησή της, ειδικότερα δε τα δεδομένα και έγγραφα προγραμματισμού και υλοποίησης που απαιτούνται για τη χρηματοοικονομική διαχείριση, την παρακολούθηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και των δεικτών, τις επαληθεύσεις, τους ελέγχους, την αξιολόγηση και γενικότερα τη διαδρομή ελέγχου αυτού.
- (iv) Να διασφαλίζει την ακρίβεια, την ποιότητα και την πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλει στο ΠΣ ΕΠΑ.
- (v) Να ενημερώνει έγκαιρα την ΥΔ του ΠΑ σχετικά με υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης έως και την ολοκλήρωσή της, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΕΠΑ.
- (vi) Να παρακολουθεί τους δείκτες της πράξης.
- (vii) Να λειτουργεί μηχανισμό πιστοποίησης εκτέλεσης της πράξης, ο οποίος θα εξασφαλίζει τον

αποτελεσματικό έλεγχο της ποιότητας και ποσότητας των υλικών, των υπηρεσιών και του τελικού παραδοτέου αποτελέσματος, καθώς και να εφαρμόζει εσωτερικές διαδικασίες ελέγχου των πληρωμών, που θα εξασφαλίζουν τη νομιμότητα και κανονικότητά τους.

- (viii) Στις περιπτώσεις των πράξεων με έμμεσες πληρωμές - επιχορηγήσεις ειδικών ταμείων/λογαριασμών και Νομικών Προσώπων, να καταγράφει τις δαπάνες της πράξης στο σύστημα του φορέα και να είναι άμεσα διαθέσιμες σε περίπτωση που ζητηθούν από την ΥΔ.
- (ix) Για πράξεις για τις οποίες απαιτείται η συλλογή δεδομένων για τους ωφελούμενους (microdata), ο δικαιούχος υποχρεούται, επιπλέον, να εφαρμόσει τις διαδικασίες για τη συλλογή, επεξεργασία, αποθήκευση και διαβίβαση των δεδομένων, όπως περιγράφονται στους Ειδικούς Όρους.

3. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ – ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ – ΕΛΕΓΧΟΙ

1. Να τηρεί καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της πράξης και για όσο χρόνο υπέχει σχετική υποχρέωση από το θεσμικό πλαίσιο όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά και στοιχεία της πράξης και να τα θέτει, εφόσον ζητηθούν, στη διάθεση της ΥΔ, της Δι.Δι.Ε.Π., των ad hoc ελεγκτικών οργάνων και άλλων αρμόδιων ελεγκτικών οργάνων.
2. Να αποδέχεται επιτόπιους ελέγχους από όλα τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα τόσο στην έδρα του όσο και στους χώρους υλοποίησης της πράξης και να διευκολύνει τον έλεγχο προσκομίζοντας οποιοδήποτε στοιχείο αφορά στην εκτέλεση της πράξης, εφόσον ζητηθεί.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

- (i) Να αποδέχεται τη συμπερίληψή του στον κατάλογο των έργων του ΠΑ που δημοσιοποιεί η ΥΔ και σε δράσεις δημοσιότητας/επικοινωνίας που υλοποιεί η Δι.Δι.Ε.Π.
- (ii) Να λαμβάνει τα προβλεπόμενα στην πρόσκληση μέτρα δημοσιότητας.

5. ΤΗΡΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΑΠΟ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥΣ

- (i) Να τηρεί και να ενημερώνει φάκελο έργου με όλα τα στοιχεία που αφορούν στην εκτέλεση της πράξης έως την ολοκλήρωση, την αποπληρωμή και τη λειτουργία της. Για τις ανάγκες του ΕΠΑ, στο φάκελο της πράξης να τηρούνται όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα σχετικά με τις δαπάνες και τους ελέγχους για διάστημα τριών (3) ετών, από την 31 Δεκεμβρίου του έτους υποβολής της τελικής δαπάνης της ολοκληρωμένης πράξης. Για τις δράσεις κρατικών ενισχύσεων το ανωτέρω χρονικό διάστημα ορίζεται στα δέκα (10) έτη και συνοδεύεται από τις ενδεδειγμένες δράσεις δημοσιότητας και διαθεσιμότητας. Η ΥΔ ενημερώνει τον δικαιούχο για το χρονικό διάστημα διαθεσιμότητας των εγγράφων κατά την ολοκλήρωση της πράξης.
Η ανωτέρω χρονική περίοδος διακόπτεται είτε στην περίπτωση διαδικασιών ενώπιον Δικαστηρίων ή διαιτητικών διαδικασιών είτε κατόπιν δεόντως αιτιολογημένης αίτησης της ΥΔ ή της Δι.Δι.Ε.Π. Αφότου περατωθεί η διακοπή, τίθεται σε ισχύ επανέναρξη της ανωτέρω χρονικής περιόδου.
Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά έγγραφα διατηρούνται είτε υπό μορφή πρωτοτύπων ή επικαιροποιημένων αντιγράφων των πρωτοτύπων ή σε κοινώς αποδεκτούς φορείς δεδομένων, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εκδόσεων των πρωτότυπων εγγράφων ή εγγράφων που υπάρχουν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή.
- (ii) Να κοινοποιεί στην αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης του ΠΑ το αργότερο με την υποβολή της πρώτης Δαπάνης το έντυπο Δ1 Ε3 «Κατάσταση τήρησης φακέλου Πράξης», στο οποίο, μεταξύ άλλων, καταγράφονται τα στοιχεία ταυτότητας και η διεύθυνση των φορέων στους οποίους τηρούνται στοιχεία και έγγραφα, καθώς και η μορφή τήρησής τους.
- (iii) Να τηρεί ειδικότερους όρους ή περιορισμούς που τίθενται από το ειδικό θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής της πράξης ή από την ΥΔ του ΠΑ.
- (iv) Να τηρεί τις μακροχρόνιες δεσμεύσεις, όπου προβλέπονται, για πράξεις υποδομής ή παραγωγικής επένδυσης και για το διάστημα που ορίζεται στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

Η τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων δύναται να επιβεβαιώνεται από την ΥΔ.

6. ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

Θα πρέπει να τηρούνται οι προβλέψεις του ν. 4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις», η με αρ. 62564/04-06-2021 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου - Κανόνες Επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΠΑ 2021-2025» καθώς και οι οδηγίες της Υπηρεσίας Διαχείρισης.